

Kanceliarinis raštas – mandagus. Ar įmanoma?

Pirmiausia išgirdus apie kanceliariją ir kanceliarinius raštus daug kam į galvą šauna kelios mintys: šūsnys popierių, sausa ir nuobodu. Paprastas reikalas – toks įvaizdis susidaro dėl to, kad tai labiausiai standartizuotas ir į šablonus išpraustas kalbos stilius. Kaip dirbant prie konvejerio ir štampuojant prekes, taip ir su šablonais, viskas vienoda ir standartiška – stampai. Bet tai ir yra svarbiausia – nenukrypti nuo standarto, nuo įprastos normos ir visiems suprantamos formos. O tai palengvina tiek tokių standartinių tekstų rengimą (ypač, kai reikia rengti daug tokių tekstų), tiek jų supratimą.

Standartiniame tekste siekiama išlaikyti standartines frazes, kaip jau minėta, dėl patogesnio ir vienprasmiškesnio tokio teksto suvokimo. Vis dėlto tai nereiškia, kad kanceliarinis tekstas negali būti mandagus. Ryškiausia mandagumo raiška gali būti naudojama raštuose, kitur mažiau arba visiškai neįmanoma.

Kanceliariniame rašte yra trys vietos, kuriose galima mandagumo raiška: adresato rekvizitas (kreipinys), tekstas ir parašas.

Adresato rekvizitas trumpas, glaustas, jame galima minimaliai išreikšti mandagumą, pvz.: rašant asmens titulų, parodant pagarbą žodžiu „gerbiamasis“, „gerbiamoji“ ar jo santrumpa „gerb.“, taip pat priskiriant kokias nors ypatybes, pvz., pavadinant ponu, kolega ar pan.: *Jo Ekscelencijai; Docentui daktarui Jonui Paukštei; Gerb. Jonui Jonaičiui; Gerb. direktoriui; Ponui Jonui* ir pan. Tokia raiška įmanoma ir rezoliucijoje: *Gerb. Jonui Jonaičiui vykdyti*.

Dokumento tekste mandagumą galima išreikšti prie prašymo ar pranešimo žodžių pridėdant malonybinių, nuoširdumą reiškiančių žodžių ir, būtinai, rašant mandagųjį *Jūs* didžiąja raide, pvz.: *Maloniai Jūsų prašome; Nuoširdžiai Jums dėkojame; Apgailėstaujame, bet Jums suteikti paramos neturime galimybių* ir pan.

Parašo (taip pat ir elektroninio) rekvizite visados labai tinka pridėti „pagarbiai“ arba „su pagarba“. Abu variantai tinkami visiškai, tik „su pagarba“ gal truputį tradiciškesnis ir iškilmingesnis, todėl tarsi teiktinesnis oficialiuose stiliuose. Tiesa, būtina atsiminti, kad po žodžių „pagarbiai“, „su pagarba“ nereikia jokio skyrybos ženklo. Šioje situacijoje mus klaidina anglų kalbos įtaka.